

საქმიანობის შეზღუდვა და პირგასამტეხლოს გადახდა. მოპასუხემ სარჩელი არ ცნო და მიუთითა, რომ მოსარჩელეს შეთანხმებული კომპენსაცია არ ჩაურიცხავს, რაც გულისხმობდა უარს დასაქმების შეზღუდვის უფლების გამოყენებაზე. მოპასუხის დასაბუთებით, განსხვავებულ თანამდებობაზე დასაქმება გამორიცხავდა დამსაქმებელთან მუშაობისას მიღებული ცოდნისა და კვალიფიკაციის კონკურენტ დაწესებულებაში გამოყენებას.

სასამართლოს მსჯელობის შეჯამება: პირველი ინსტანციის სასამართლომ სარჩელი არ დააკმაყოფილა, რაც მოსარჩელემ გაასაჩივრა. მეორე ინსტანციის სასამართლომ შედეგი უცვლელი დატოვა. განჩინება გაასაჩივრა მოსარჩელემ და მიუთითა, რომ მოპასუხეს, უკვე დასრულებული შრომითი ურთიერთობიდან გამომდინარე, უნდა ჰქონოდა მოლოდინი კომპენსაციის თვის 25 რიცხვში (და არა მანამდე) დარიცხვის შესახებ და მისი წინასწარ ანაზღაურების ვალდებულება დამსაქმებელს არ ჰქონია.

საკასაციო სასამართლომ საჩივარი არ დააკმაყოფილა და განმარტა, რომ შრომის კოდექსის 46 III მუხლით გათვალისწინებული თანხა წარმოადგენს არა შრომის ანაზღაურებას, არამედ კომპენსაციას თავდაპირველი დამსაქმებლის მსგავს სამენარმეო სუბიექტებში კონკურენციის პირობების შენარჩუნებისათვის. შესაბამისად, კომპენსაციის ბუნება განსხვავდება შრომის ანაზღაურებისაგან და იგი დასაქმებულს უნდა მიეცეს წინასწარ, ერთიანი ანაზღაურების სახით და არა ყოველთვიურად, როგორც ამას მოსარჩელე ასაბუთებდა. განსახილველ შემთხვევაში, მოსარჩელის მიერ ვალდებულების დარღვევა (საკომპენსაციო თანხის წინასწარ არჩარიცხვა) მოპასუხეს აძლევდა შემხვედრი ვალდებულების (დასაქმებისგან თავის შეკავების) შესრულებაზე უარის თქმის უფლებას.

ნინო ქავჭავაძე

► 5 – 6/2020

კომპიუტერულ სისტემაში უნებართვო შეღწევა და კომპიუტერული მონაცემის უნებართვო შეცვლა

1. სხვის ფეისბუქგვერდზე, მისივე მონაცემების გამოყენებით, უნებართვოდ შესვლა სისხლისსამართლებრივად დასჯადია, მიუხედავად იმისა, მიადგება თუ არა ამით მას ზიანი. დანაშაულის ობიექტური მხარე გამოიხატება კომპიუტერის მთლიანობის, კონფიდენციალურობის დარღვევაში და დამთავრებულია სისტემაში უნებართვო წვდომის მომენტიდან (ფორმალური შემადგენლობა).

2. ფეისბუქგვერდის მომხმარებლის სახელისა და პაროლის შეცვლა და მის გვერდზე სხვადასხვა სახის რეკლამის განთავსება, არღვევს მომხმარებლის უფლებებსა და კანონიერ ინტერესებს, ართმევს მას კომპიუტერული სისტემის ნორმალური გამოყენების საშუალებას. დანაშაული დამთავრებულია შედეგის დადგომის მომენტიდან (მატერიალური შემადგენლობა).

(ავტორის სახელმძღვანელო წინადადებები)

სისხლის სამართლის კოდექსის 284 I, 284 II გ), 286 III გ), 286 I-ე მუხლები

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა პალატის 2017 წლის 30 მაისის გადაწყვეტილება №1b/344-17

საქმის ფაქტობრივი გარემოებები: კიბერდამნაშავე სოციალურ ქსელ „Facebook“-ზე რეკლამის განთავსებისა და მნახველთა რაოდენობის გაზრდის მიზნით, ერთი წლის განმავლობაში, უნებართვოდ შედიოდა მომხმარებელთა გვერდებზე, უნებართვოდ ცვლიდა მათ სახელებსა და პაროლებს და ათავსებდა სხვადასხვა სახის რეკლამას. იგი მოქმედებდა ანგარიშითი მოტივით და დანაშაულებრივი ქმედება განახორციელა არაერთგზის. პირველი ინსტანციის სასამართლომ მოწმის ჩვენებებზე, დათვალაიერების ოქმსა და სხვა მტკიცებულებებზე დაყრდნობით, პირი ცნო დამნაშავედ და დააკისრა ჯარიმა. აღნიშნული მსჯავრდებულმა სააპელაციო წესით გაასაჩივრა. იგი უარყოფდა, რომ სხვადასხვა პირებისგან იღებდა

დაკვეთას და ანაზღაურების სანაცვლოდ მათი გვერდების პოპულარიზაციას უკანონო მეთოდებით ახორციელებდა.

სასამართლოს მსჯელობის შეჯამება: სააპელაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ სისხლის სამართლის კოდექსით (შემდეგში: სსკ), ცალკე წარმოადგენს დასჯად ქმედებას:

ა) პირის ფეისბუქგვერდზე, მისივე მონაცემების გამოყენებით, უნებართვოდ შესვლა, მიუხედავად იმისა, მიადგება თუ არა ამით მას ზიანი. აღნიშნული გათვალისწინებულია სსკ-ის 284 I მუხლში. ამ დანაშაულის ობიექტური მხარე კომპიუტერის მთლიანობის, კონფიდენციალურობის დარღვევაში გამოიხატება და დამთავრებულია სისტემაში უნებართვო წვდომის მომენტიდან, რაც ნიშნავს, რომ იგი ფორმალური შემადგენლობის დანაშაულია.

ბ) სოციალურ ქსელ ფეისბუქის მომხმარებლის სახელისა და პაროლის შეცვლა და მის გვერდზე სხვადასხვა სახის რეკლამის განთავსება, არღვევს მომხმარებლის უფლებებსა და კანონიერ ინტერესებს, ართმევს მას კომპიუტერული სისტემის ნორმალური გამოყენების საშუალებას (სსკ-ის 286 I მუხლი). დანაშაული დამთავრებულია შედეგის დადგომის მომენტიდან - როგორც კი მოხდება მონაცემის შეცვლა. შესაბამისად, ეს უკანასკნელი მატერიალური შემადგენლობის დანაშაულთა კატეგორიას მიეკუთვნება. ორივე დანაშაულის შემადგენლობისთვის მისი მრავალჯერადობა, არაერთგზის ჩადენა დამამძიმებელ გარემოებადაა მიჩნეული.

პალატა განმარტავს, რომ „უნებართვო შესვლა“ გულისხმობს - ერთი მხრივ, უკანონო წვდომას, მეორე მხრივ, შემთხვევას, როდესაც უფლების მფლობელს პირდაპირ ან არაპირდაპირ არ გადაუცია უფლება ქმედების ჩამდენი

პირისათვის. მოცემულ შემთხვევაში, ეს დასტურდება მთელი რიგი გარემოებით. მონშემები აღნიშნავენ, რომ ფეისბუქგვერდის პროფილის ავტორიზაციისთვის საჭირო მონაცემები: იმეილი და პაროლი არავისთვის მიუციათ, მიუხედავად ამისა, კარგავდნენ წვდომას საკუთარ გვერდებზე, პროფილზე კი იტვირთებოდა რეკლამები, იცვლებოდა ფოტოები, ექაუნთზე იშლებოდა ყველა ძველი პოსტი. დაზარალებულები მეგობრებისგან იგებდნენ, რომ მათი ფეისბუქგვერდებიდან სხვადასხვა გვერდის მონონების თხოვნებს იღებდნენ.

ამასთან, დათვალეობის ოქმით დადგინდა, რომ კიბერშეტევით შეცვლილ გვერდებზე სახელები სხვადასხვა იყო, თუმცა IP მისამართი ყველგან ერთნაირი იყო და მსჯავრდებულისას. გაირკვა, რომ წარდგენილ კომპიუტერულ ტექნიკაში არსებული პროგრამული უზრუნველყოფა - „AutomaticEmail Hunter“-ის დახმარებით, შესაძლებელი იყო ვებ-საიტებზე მითითებული ელფოსტის მისამართების მოძიება და ლოკალურად შენახვა.

გამოყენებული იყო, ასევე, „Proxy Switcher“, რომელიც ახდენს რეალური IP მისამართის შეცვლას და შემდგომ შენიღბვას. ბრალდებულის კომპიუტერში იპოვნეს ჰაკერული გზით მოპოვებული ინფორმაციები. იგი კი ვერ განმარტავდა, თუ საიდან აღმოჩნდა მის კომპიუტერში დაზარალებული პირების პირადი გვერდის ავტორიზაციისათვის საჭირო მონაცემები. შესაბამისად, სააპელაციო სასამართლომ სსკ-ის 284 I, 284 II გ), 286 I, 286 III გ) მუხლებზე დაყრდნობით ბრალდებული კიბერდამნაშავედ ცნო, გამოიყენა სსკ-ის 59 III მუხლი და მას სასჯელის ზომად 3 000 ლარის ოდენობით ჯარიმა დააკისრა.

ალექსანდრე თედორაძე